

Totaalrapportage informatiebeveiliging Gemeenschappelijke elektronische Voorziening Suwinet 2024

1. Managementsamenvatting

Voorliggend document betreft de achtste Totaalrapportage sinds de invoering van de ENSIA-verantwoordingsystematiek door de gemeenten. De Totaalrapportage geeft inzicht in de beveiliging van het gebruik van de Gemeenschappelijke elektronische Voorziening Suwi (hierna GeVS) op basis van transparantierapportages die zijn aangeleverd door de afnemers. De door een IT-auditor opgestelde assurancerapporten, die onderdeel uitmaken van de transparantierapportage¹, vormen garanties voor de juistheid van de bevindingen.

De Totaalrapportage is een getrouwe afspiegeling, omdat alle 349 partijen² die in 2024 van de GeVS gebruik maakten en zich moesten verantwoorden een bruikbare verantwoording hebben aangeleverd.

De taken waarover de gemeenten zich verantwoorden komen niet in alle gevallen overeen met de administratie van BKWI. Over 2024 zijn er 43 afwijkingen geconstateerd, over 2023 waren het er 86. In deze Totaalrapportage is ervoor gekozen om de opgaaf van de gemeenten als uitgangspunt te kiezen.

Net zoals voorgaand jaar, is er sprake van 14 normen waarop gecontroleerd wordt. Deze normen zijn inhoudelijk hetzelfde als in de verantwoordingsjaren 2020 - 2023.

- De gemeenten scoren iets beter dan vorig jaar. Ruim driekwart (79,5%³) van de gemeenten voldoet in opzet en bestaan aan alle gecontroleerde beveiligingsnormen (in 2023 76,0%). Gemeenten die niet voldoen aan één of meer normen zijn aangeschreven conform het Interventieprotocol GeVS / Suwinet⁴.
- Bij de zeven andere afnemers, het gaat dan om UWV, SVB, DUO, CAK, IND, Dienst Justis en de Nederlandse Arbeidsinspectie, is er één partij zonder bevindingen op opzet, bestaan en werking. Dit is een verbetering. Het totaal aantal bevindingen bij de zeven andere afnemers is lager dan de voorgaande twee jaren.

¹ Zie voor meer informatie: <https://bkwi.nl/standaarden/privacy-beveiliging/verantwoordings-richtlijn-gevs-2022-v10>

² Op 1 januari 2024 waren er 342 gemeenten. Er waren in 2024 geen herindelingen, dus alle 342 gemeenten hebben een verantwoordingsplicht. Daarnaast hadden 7 andere afnemers een verantwoordingsverplichting te weten; UWV, SVB, DUO, CAK, IND, Dienst Justis en de Nederlandse Arbeidsinspectie.

³ Aantal gemeenten met nul bevindingen, gedeeld door het aantal gemeenten dat zich moest verantwoorden.

⁴ <https://bkwi.nl/standaarden/privacy-beveiliging/interventieprotocol-gevs-suwinet>

2. Inleiding

Deze rapportage bevat een overzicht van de stand van de beveiliging van de GeVS in 2024 bij 342⁵ gemeenten en zeven andere afnemers, te weten UWV, SVB, CAK, IND, DUO, Justis en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Bronnen en beheerders leggen geen verantwoording af. Dat is vastgelegd in de Verantwoordingsrichtlijn. De Totaalrapportage wordt opgesteld op verzoek van het Ministerie van SZW en vastgesteld door het Managementoverleg Afspraken en Voorzieningen⁶. Vervolgens wordt de rapportage aangeboden aan de Minister van SZW en gedeeld met de Tweede Kamer.

Gemeenten leggen verantwoording af over de beveiliging volgens de ENSIA-systematiek⁷. Deze verantwoording is primair gericht aan de gemeenteraad als horizontale toezichthouder. Het gedeelte dat betrekking heeft op de GeVS wordt, in de vorm van de zogenoemde Collegeverklaring en een assurancerapport van een IT-auditor, ook doorgestuurd aan BKWI. Andere afnemers sturen aan BKWI een in-control-verklaring van de bestuurder en een assurancerapport van een IT-auditor. Op basis van de verantwoordingsdocumenten stelt het BKWI deze totaalrapportage op.

3. Scope van de rapportage

De rapportage heeft betrekking op de informatiebeveiliging bij de gebruikers (afnemers) van de GeVS. Er dienden 342 gemeenten en 7 andere afnemers verantwoording af te leggen over 2024.

Met ingang van verantwoordingsjaar 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) voor alle partijen het uitgangspunt voor de rapportage. Daardoor is de Totaalrapportage uniformer geworden. Alle afnemers verantwoorden zich volgens de Verantwoordingsrichtlijn 2022. Gemeenten en andere afnemers leggen verantwoording af over de normen in tabel 1.

⁵ Er zijn 342 gemeenten in 2023, er hebben geen herindelingen plaatsgevonden in 2023, dus al deze gemeenten moeten zich verantwoorden.

⁶ Het Managementoverleg Afspraken en voorzieningen bestaat uit vertegenwoordigers van UWV, SVB, VNG, BIDN en BKWI.

⁷ Zie www.ensia.nl.

Tabel 1: De 14 beveiligingsnormen BIO voor de GeVS

Norm	Onderwerp
5.1.1	Beleidsregels voor informatiebeveiliging
5.1.2	Beoordeling van het informatiebeveiligingsbeleid
6.1.1	Rollen en verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging
6.1.2	Scheiding van taken
7.2.2	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van de informatiebeveiliging
9.2.1	Registratie en afmelden van gebruikers
9.2.2	Gebruikers toegang verlenen
9.2.5	Beoordeling van toegangsrechten van gebruikers
9.2.6	Toegangsrechten intrekken of aanpassen
10.1.1	Beleid inzake het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen
12.1.1	Gedocumenteerde bedieningsprocedures
12.4.1	Gebeurtenissen registreren
12.4.2	Beschermen van informatie in logbestanden
18.1.4	Privacy en bescherming van persoonsgegevens

Gemeenten verantwoorden zich alleen over opzet en bestaan van de informatiebeveiligingsmaatregelen, de andere afnemers verantwoorden zich ook over de werking daarvan. In de Verantwoordingsrichtlijn GeVS 2025 is een plan opgenomen waarin gemeenten stapsgewijs ook gaan verantwoorden over werking.

Onderwerp van de verantwoording is - voor alle afnemers - het veilige gebruik van de GeVS met behulp van Suwinet Inkijk, Suwinet Inlezen en/of DKD Inlezen.

Gemeenten gebruiken de GeVS voor SUWI-taken en niet-SUWI-taken. Bij de SUWI-taken gaat het dan om de uitvoering van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Bij niet-SUWI-taken gaat het om het gebruik van de GeVS voor Doorstroompunt⁸-taken, beslaglegging door een gemeentelijke belastingdeurwaarder of adresonderzoek door een afdeling Burgerzaken.

⁸ Doorstroompunt: Voorheen Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaters (RMC)

De verhouding van het aantal raadplegingen door gemeenten voor SUWI-taken ten opzichte van niet-SUWI-taken is ongeveer 97:3.

Andere afnemers gebruiken de GeVS alleen voor taken die wettelijk zijn vastgesteld in relevante wetgeving zoals bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet of Vreemdelingenwet.

4. Wat is het doel van deze rapportage?

Volgens Bijlage I, paragraaf 2.3 van de Regeling SUWI bepalen de SUWI-partijen “*één gezamenlijk, transparant en uniform niveau van betrouwbaarheid in termen van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid*” dat wordt vastgelegd in een verantwoordingsrichtlijn.

Die verantwoording is als volgt geregeld:

- Individuele afnemers stellen een transparantierapportage op en richten die aan BKWI
- BKWI maakt op basis hiervan een Totaalrapportage voor het Managementoverleg Afspraken en Voorzieningen en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De Totaalrapportage geeft een samenvattend beeld van alle ontvangen transparantierapportages van gemeenten en een samenvattend beeld van de rapportages van andere afnemers. De Totaalrapportage beschrijft de feitelijke stand van zaken van de informatiebeveiliging van de GeVS. De rapportage over de bevindingen is geaggregeerd. Bevindingen zijn dus niet te herleiden tot individuele organisaties.

Het verkregen overzicht dient voor de ketenpartijen om het gezamenlijk gerealiseerde niveau van beveiliging te analyseren en waar nodig ondersteunende verbetermaatregelen te nemen.

UWV, SVB en VNG formuleren hierop namens het Managementoverleg Afspraken en Voorzieningen een reactie. Het geheel wordt door de voorzitter van het Managementoverleg Afspraken en Voorzieningen aangeboden aan de Minister van SZW.

De rapportage stelt de Minister van SZW in de gelegenheid te interveniëren als blijkt dat de voortgang van individuele afnemers bij het nemen van verbetermaatregelen onvoldoende is. Dit doet het Ministerie op basis van het Interventieprotocol GeVS / Suwinet.

5. Hoe is deze rapportage tot stand gekomen?

Voor gemeenten

Voor gemeenten is met ingang van 2017 een verantwoordingssystematiek ingevoerd met de naam ENSIA⁹, wat staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit.

Volgens deze systematiek evalueren gemeenten hun informatiebeveiliging met behulp van een vragenlijst, die gebaseerd is op de BIO. Burgemeester en wethouders stellen op basis van een deel van de vragen een in-control-verklaring op, de “collegeverklaring”, die wordt voorzien van een

⁹ Voor meer informatie: www.ensia.nl.

assurancerapport van een IT-auditor¹⁰. De in-control-verklaring bevat een bijlage, waarin eventuele afwijkingen (“bevindingen”) worden gespecificeerd.

Deze stukken zijn in eerste instantie bedoeld voor horizontale verantwoording aan de gemeenteraad, maar geven ook inzicht in de toepassing van 14 normen uit BIO. Dat maakt ze geschikt voor verticale¹¹ verantwoording aan de Minister van SZW.

Gemeenten hebben zich in 2025 via ENSIA over het verantwoordingsjaar 2024 verantwoord over SUWI-taken (taken die worden uitgevoerd in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening) en niet-SUWI-taken (gebruik van de GeVS voor Doorstroompunt-taken¹², burgerzaken en belastingdeurwaarders).

Gemeenten dienden de stukken uiterlijk op 1 mei aan te leveren. In een aantal gevallen hebben gemeenten in overleg hun stukken na die datum geleverd of gecorrigeerd. Alle 342 verantwoordingsplichtige gemeenten hebben verantwoording aangeleverd.

Voor andere afnemers

Voor de zeven andere afnemers geldt in grote lijnen dezelfde procedure: bestuurders dienen een in-control-verklaring te overleggen, waarin bevindingen per norm zijn opgenomen, met daarbij een assurancerapport.

Alle zeven afnemers hebben verantwoording afgelegd en al deze verantwoordingen zijn bruikbaar.

Het Ministerie van SZW benadert de gemeenten en de andere afnemers die twee jaar achter elkaar of langer bevindingen hebben gemeld, conform het Interventieprotocol.

Geen weging en interpretatie

BKWI past geen weging toe op de informatie die afnemers aanleveren. De informatie die afnemers aanleveren over de normnaleving wordt één op één overgenomen. Om de bruikbaarheid van de rapportage te garanderen wordt een onduidelijke of onvolledige verantwoording¹³ van een afnemer niet verwerkt. Dit is niet van toepassing op de verantwoording over 2024.

Betrouwbaarheid van de Totaalrapportage

Om betrouwbaar te zijn moet de rapportage representatief zijn en moeten de gemelde bevindingen juist zijn. Met een respons van 100% bij gemeenten en 100% bij andere afnemers is de rapportage representatief. De door een IT-auditor opgestelde assurancerapporten, die onderdeel uitmaken van de transparantierapportages, vormen garanties voor de juistheid en volledigheid van de bevindingen.

¹⁰ De IT-auditor moet tot de NOREA zijn toegelaten (zie Regeling Suwi, artikel 5.22)

¹¹ Een van de doelen van ENSIA is namelijk om horizontale en verticale verantwoording te combineren en daarmee de verantwoordingslast voor gemeenten zoveel mogelijk te beperken.

¹² Doorstroompunt: Voorheen Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaters (RMC)

¹³ Dit kan een individuele rapportage betreffen waarbij geen gebruik is gemaakt van voorgeschreven templates of waarbij verplicht aan te leveren stukken ontbreken.

6. Wat is de stand van de informatiebeveiliging bij de afnemers?

Aantallen bevindingen op SUWI-taken per gemeente 2022-2024

Tabel 2 geeft aan hoeveel gemeenten géén bevindingen hebben gerapporteerd bij de uitvoering van SUWI-taken en bij hoeveel gemeenten er 1, 2, 3 of meer normen met bevindingen waren in de verantwoordingsjaren 2024, 2023 en 2022. Deze tabel geeft geen inzicht in de werking van het Interventieprotocol.

Tabel 2: aantal en percentage bevindingen SUWI-taken 2024, 2023 en 2022 (BIO-normen)¹⁴

	2024		2023		2022		2021		2020	
Aantal bevindingen	# Gemeenten	%	# Gemeenten	%	# Gemeenten	%	# Gemeenten	%	# Gemeenten	%
0	272	79,5%	260	76,0%	268	78,8%	245	71,6%	242	69,1%
1	18	5,3%	28	8,2%	19	5,6%	25	7,3%	36	10,3%
2	18	5,3%	10	2,9%	12	3,5%	28	8,2%	23	6,6%
3	6	1,8%	4	1,2%	12	3,5%	9	2,6%	7	2,0%
4	5	1,5%	16	4,7%	4	1,2%	5	1,5%	14	4,0%
5	6	1,8%	2	0,6%	5	1,5%	3	0,9%	2	0,6%
6	1	0,3%	7	2,0%	4	1,2%	2	0,6%	4	1,1%
7	1	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	6	1,8%	5	1,4%
8	3	0,9%	1	0,3%	0	0,0%	4	1,2%	0	0,0%
9	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,3%	1	0,3%
10	1	0,3%	1	0,3%	1	0,3%	0	0,0%	2	0,6%
11	0	0,0%	1	0,3%	3	0,9%	0	0,0%	0	0,0%
12	2	0,6%	4	1,2%	1	0,3%	0	0,0%	0	0,0%
13	2	0,6%	0	0,0%	4	1,2%	3	0,9%	0	0,0%
14	7	2,0%	8	2,3%	5	1,5%	5	1,5%	4	1,1%
Verantwoording Ontbreekt /onduidelijk	0	0,0%	0	0,0%	2	0,6%	6	1,8%	10	2,9%
	342	100%	342	100,00%	340	100,00%	342	1,00	350	1,00

¹⁴ Bron: Administratie BKWI

Aantallen bevindingen van normen bij andere afnemers in 2024, 2023 en 2022

In tabel 3 staat hoeveel andere afnemers geen bevindingen hebben geconstateerd en hoeveel afnemers er 1,2,3,4 of meer bevindingen hebben geconstateerd over verantwoordingsjaren 2024, 2023 en 2022.

Tabel 3: aantal en percentage bevindingen 2024, 2023 en 2022

	2024		2023		2022		2021		2020	
Aantal bevindingen	# Afnemers	%	# Afnemers	%	# Afnemers	%	# Afnemers	%	# Afnemers	%
0	1	14,3%	0	0%	0	0%	2	28,6%	2	33,3%
1	0	0%	1	14,3%	1	14,3%	1	14,3%	1	16,6%
2	1	14,3%	0	0%	0	0%	1	14,3%	1	16,6%
3	1	14,3%	0	0%	0	0%	1	14,3%	1	16,6%
4 of meer	4	57,1%	6	85,7%	5	71,4%	2	28,6%	1	16,6%
Verantwoording ontbreekt/onduidelijk	0	0,0%	0	0,0%	1	14,3%	0	0%	1	16,6%
Totaal	7	100%	7	100%	7	100%	7	100%	1	100%

Afwijkingen van normen bij gemeenten

Tabel 4 geeft per norm aan hoe vaak daarvan afgeweken is bij het gebruik van de GeVS voor SUWI-taken en de vier niet-SUWI-taken.

Tabel 4: afwijking per norm bij gemeenten per taak in verantwoordingsjaar 2024

Norm	Suwi-taken ¹⁵	BZ ¹⁶	GBD ¹⁷	Doorstroom-punt ¹⁸	WGS ¹⁹	Totaal	Omschrijving norm
5.1.1	14	6			1	21	Beleidsregels voor informatiebeveiliging
5.1.2	15	6			2	23	Beoordeling van het informatiebeveiligingsbeleid
6.1.1	21	9			2	32	Rollen en verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging
6.1.2	15	9		1	5	30	Scheiding van taken
7.2.2	24	11		2	6	43	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van de informatiebeveiliging
9.2.1	19	9	2		7	37	Registratie en afmelden van gebruikers
9.2.2	16	8			4	28	Gebruikers toegang verlenen
9.2.5	37	19	2	2	16	76	Beoordeling van toegangsrechten van gebruikers

¹⁵ Het gaat hier om de uitvoering van de Participatiewet, IOAW en IOAZ. Deeltaken, zoals de toetsing van aanvragen en sociale recherche, zijn soms bij verschillende organisaties belegd.

¹⁶ BZ staat voor Afdelingen Burgerzaken. Zij gebruiken Suwinet ook voor niet-SUWI-taken.

¹⁷ BD staat voor Gemeentelijke Belastingdeurwaarders. Zij gebruiken Suwinet ook voor niet-SUWI-taken.

¹⁸ Doorstroompunt was voorheen RMC, Regionale Meld- en Coördinatiepunten voortijdige schoolverlaters. Zij gebruiken Suwinet voor taken die niet in de SUWI-wetgeving zijn geregeld. Dat wordt in deze context een niet-SUWI-taak genoemd.

¹⁹ WGS staat voor Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening.

9.2.6	41	13			8	62	Toegangsrechten intrekken of aanpassen
10.1.1	13	2				15	Beleid inzake het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen
12.1.1	12	3			1	16	Gedocumenteerde bedieningsprocedures
12.4.1	42	16		3	18	79	Gebeurtenissen registreren
12.4.2	13	2				15	Beschermen van informatie in logbestanden
18.1.4	35	25	2	3	13	78	Privacy en bescherming van persoonsgegevens
Totaal	317	138	6	11	83	555	

Verloop in de afwijkingen bij gemeenten

Tabel 5 geeft het verloop van de totalen in de afwijkingen bij gemeenten weer. Over vijf jaren bezien is in het totaal aantal bevindingen bij de Suwi-taken een golvende tendens te zien. Bij de niet-Suwitaken is met uitzondering van WGS ook het geval. WGS is in de tellingen alleen meegenomen in 2023 en 2024.

Tabel 5: Verloop van de totalen in de afwijkingen bij gemeenten

Jaar	Suwi-taken	BZ	GBD	Doorstroompunt	WGS
2024	317	138	6	11	83
2023	365	152	10	5	24
2022	334	131	15	10	-
2021	347	92	5	12	-
2020	313	50	5	3	-

Afwijkingen van normen bij andere afnemers

Onderstaande tabel geeft per norm aan hoe vaak daarvan afgeweken is bij het gebruik van de GeVS voor taken van andere afnemers. Er is vergeleken met de twee voorgaande jaren een daling te zien in het aantal bevindingen.

Tabel 6: afwijking per norm bij andere afnemers in verantwoordingsjaar 2024, 2023 en 2022

Norm	2024	2023	2022	2021	2020	Omschrijving norm
5.1.1	2	1	1	0	2	Beleidsregels voor informatiebeveiliging
5.1.2	2	2	1	1	1	Beoordeling van het informatiebeveiligingsbeleid
6.1.1	1	2	2	1	1	Rollen en verantwoordelijkheden bij informatiebeveiliging
6.1.2	4	4	4	3	1	Scheiding van taken
7.2.2	2	3	3	3	1	Bewustzijn, opleiding en training ten aanzien van de informatiebeveiliging
9.2.1	4	4	3	2	1	Registratie en afmelden van gebruikers
9.2.2	4	6	5	2	1	Gebruikers toegang verlenen

9.2.5	4	6	5	4	1	Beoordeling van toegangsrechten van gebruikers
9.2.6	5	5	5	2	1	Toegangsrechten intrekken of aanpassen
10.1.1	2	2	2	1	1	Beleid inzake het gebruik van cryptografische beheersmaatregelen
12.1.1	1	4	2	1	1	Gedocumenteerde bedieningsprocedures
12.4.1	4	6	4	2	3	Gebeurtenissen registreren
12.4.2	2	2	2	1	1	Beschermen van informatie in logbestanden
18.1.4	3	6	4	2	2	Privacy en bescherming van persoonsgegevens
Totaal	40	53	43	25	18	

Ontbrekende- en overbodige verantwoording over taken

Op basis van een vergelijking met de gebruikersadministratie constateert BKWI net als in 2023 dat sommige gemeenten verantwoording afleggen over Suwi- en niet-Suwitaken terwijl ze geen aansluiting hebben. BKWI constateert ook dat sommige gemeenten geen verantwoording afleggen over Suwi- en niet-Suwitaken terwijl ze wel een aansluiting hadden. In totaal betreft dit 43 gemeenten (in 2023 was dit in totaal 86). Van deze 43 betrof het 23x een ontbrekende verantwoording en 20x een overbodige verantwoording. Dit laatste heeft veelal te maken met het opzeggen van een aansluiting in de loop van het jaar. In deze Totaalrapportage is ervoor gekozen om de opgaaf van de gemeenten als uitgangspunt te kiezen.